

Fenyvesi Áron

Non-verbális regiszter

Halász Péter Tamás: *Solution*

➤ Art9 Galéria, Budapest

➤ 2012. április 4-29.

HALÁSZ PÉTER TAMÁS önálló kiállítása az Art 9 Galériában, a Ráday utcában megjelenő képzőművészet egy olyan érdekes szeletének tűnik, amely mellett nem lehet szó nélkül elmenni. Kezdjük talán kiinduló mondatunk egyszerűbben körbeírható komponensével: a galériával. Az Art 9 Galéria neve elsöre talán nem cseng ismerősen a kortárs képzőművészet kedvelői számára, holott már évek óta működik a IX. kerületi, ferencvárosi képzőművészeket tömörítő egyesület fenntartásában.¹ A galéria új program-struktúrája 2012 tavaszától kezdve, többek között olyan képzőművészek kiállításaira épül, mint Kovács Gergő vagy írásunk témája: Halász Péter Tamás. Ez a nyitás üde kivételt jelent a magyar kortárs képzőművészeti intézmények jelenlegi oxigénhiányos légkörében, amit leginkább a korábbi helyszínek megszűnése és visszatorzulása jellemez. Így, ha a galéria ragaszkodni tud az első bemutatókkal felvállalt színvonalhoz, akkor sikeresen újrapozícionálhatja magát a kortárs művészet térképén egy tagadhatatlanul nyo-

masztó időszakban, és egy olyan, egyre inkább szellemgalériáknak otthont adó budapesti térben – a Ráday utcában –, aminek néhány évvel ezelőtt még fényes kultúr-jövőt jósoltak. Témánk nehezebben definiálható komponense Halász Péter Tamás, aki – véleményem szerint – a magyar kortárs képzőművészet egyik legkövetkezetesebb művészeti nyelvén beszélő alkotója. Mivel a rá jellemző, többszörösen desztillált megnyilvánulási forma és precíziós munkamódszer azt is eredményezi, hogy nem tartozik a leggyakrabban kiállító és a legtöbb művet produkáló magyar művészek mezőnyébe; különleges alkalom, amikor új és nagyszabású művel lép közönsége elé.

Halász művészetéről nagy általánosságban elmondható, hogy rendkívül látvány- és tárgycentrikus. A művész produkciójának ún. konceptuális, vagyis kevésbé látványelvű vetülete éppen a látvány kiemelt szerepét eredményező munkamódszerben érhető tetten. Véleményem szerint generációjuk tagjai közül Halász Péter Tamás és Kokesch Ádám tárgy-központú munkássága illeszkedik a leginkább abba „az immár félénken akár lokális tradíciónak is tekinthető” művészeti gondolko-

¹ <http://www.art9.hu/>

HALÁSZ PÉTER TAMÁS
Solution, 2012, részlet © fotó: Olajos Ilka

HALÁSZ PÉTER TAMÁS
Solution, 2012 © fotó: Olajos Ilka

dásmódba, amit András Gábor érzi, vagy *szenzuális konceptualizmus*ként definiált a 90-es évek elején.

Halász műveit csak és kizárólag primer vizualitásba ágyazott összetevőkre építi, és tudatosan zár ki minden másodlagos információhordozót és didaktikus elemet művészetéből. Erős és szinte egyedi gesztus ez egy olyan művésztől, aki bár a Magyarországon „kritikaként” definiált művészeti témakörökben is alkot, mindezt anélkül teszi, hogy annak kanonizált esztétikai dimenzióit használná. Halász „mutált” kritikai attitűdje olyan munkákon alapszik, amelyek tagadhatatlanul globalizáció-kritikusak és egyértelműen utalnak a jelenlegi társadalmi szisztéma a fenntarthatósággal szembehaladó, azt negligáló jellegére. Ugyanakkor, mint már említettem, Halász szándékosan szűri meg művei szöveg-alapú tartalmát: a jelentést deklaráltan a látvány dimenziójába sűríti. Halász voltaképpen vizuálisan, de még inkább szenzuálisan működő objektumokat hoz létre konceptuális munkamódszere segítségével.

Az mindenképpen kézzelfogható, kitapintható Halász Péter Tamás legújabb műve, monumentális méretű gumiabroncs-lánca esetében is, hogy az alapanyag nem pusztán banális és önjelölt forma. Ennek a műnek voltaképpen „műveleti helyszíne” az abroncs szimbolikus jelentése. A művész egy hétköznapi, használati tárgyából technikai, technológiai metaforát hoz létre: egy vizuális szimbólumot, melynek a jelentése nem a nyelviségbe, hanem a képességbe van beleágyazva. Halász műveiben épp az a különös, hogy a konceptualizmusra oly jellemző retorikai, (át)értelmezői játékokat

nem beszélt vagy az írt nyelv fordulatait kölcsönözve hajtja végre, hanem mindvégig a képek, tárgyak, vizuális formulák látványával operál. Halász művészete tehát a látogatók érzék(szerv)jeire van hangolva. Egy pillanatra sem engedi meg, hogy elfelejtkezzünk arról, hogy a kiállított abszurd tárgykombináció vagy objekt-assemblage a maga fizikai valójában jelenik meg. Halász legalább annyira szenzuális művész, mint amennyire konceptuális, s mint ilyen, rendkívüli ontológiai és ökológiai sűrűségű képtárgyakat készít. Non-verbális regiszterben képes ellentmondásokat vizualizálni, következetesen ütköztet funkciókat képek formájában. Vagyis a vizuális jelentésben, és így a nézők érzékelésében megy végbe a jelentések konfliktusa: itt teljesedik be a voltaképpen Halász-mű, mely – ha akarjuk – kritikai, pontosabban talán analitikus, de leginkább mindkettő egyszerre...

Ezen az úton „rövidre zárható” kép-tárgy a *Solution* kiállítás monumentális gumiabroncs-lánca is. Halász eddigi műveinek ismeretében nyilvánvaló, hogy ezen alkotása is alapvetően az ökológiai kritika felől olvasható: nagyléptékű képi metaforája a globális, szénhidrogén-alapú technológia-függőségnek – valamiféle olajos mementója az ökológiai önpusztítás rabigájának –, hasonlóképpen a korábbi Halász Péter művek rezsókon melegedő hűtő-felhőkarcolóihoz.² De a *Solution* nemcsak a *Forró Tornyokhoz* (2009) kapcsolható. Megérne egy újabb elemzést az is, hogy Halász Péter Tamás eddigi kiállításai során miként szedte darabokra az *autót*, szálazta szét annak alkatrészeit és helyezte kutatásai központjába azok szimbólumrendszerét. Ez a másik komplex láncolat az 1999-es első *Út* című installációtól a 2006-os *Valódi szimuláció* című, a Stúdió Galériában megrendezett önálló kiállításon³ át a Domián Gyulával közös első *Forma*-projekteken⁴ keresztül a mostani kiállítás anyagáig tart. De további tematikus lehetőségeket rejt s kibontásra vár a nagyon széles spektrumban alkalmazott dekonstruktív attitűd éppúgy, mint a tükör alkalmazásának művészetelméleti és művészettörténeti vonatkozásainak, vagy a technológiai esztétikához fűződő viszonyának felfejtése Halász munkái kapcsán.

2 Tihanyi Lajos: *Kétszer kettő*. Balkon, 2010/1., 39-40. o.

3 *Valódi szimuláció – Halász Péter Tamás kiállítása*. Stúdió Galéria, Budapest, 2006. június 8-24.

4 *Első Forma – Domián Gyula és Halász Péter Tamás egyesítés kiállítása*. Tűzraktér, Budapest, 2006. május 6.; *Első Forma 2 – Domián Gyula és Halász Péter Tamás kiállítása*. K.A.S. Galéria, Budapest, 2007. augusztus 1-7.; *Domián Gyula és Halász Péter Tamás: LOPAKODÓ – Első Forma 3*. Irokéz Galéria, Szombathely, 2008. július 18 – augusztus 1. (utóbbi változat szerepelt még: *Outpost – A kritikai tér*. Trafó Galéria, Budapest, 2011. március 9 – április 23.)